

Derse Kat?I?m Ölçe?i

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2025). *Derse Kat?I?m Ölçe?i*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=19730>

Özet

Derse Katılım Ölçeği, **Abdulkadir Çekin** tarafından 2014 yılında geliştirilmiş bir ölçme aracıdır. Bu ölçek, özellikle ortaokul 5. ve 6. sınıf öğrencilerinin Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi dersine yönelik katılım düzeylerini ve bu katılıma ilişkin görüşlerini değerlendirmek amacıyla tasarlanmıştır. Ölçek, öğrencilerin derse olan davranışsal, bilişsel ve duygusal bağlılıkları ölçmeyi hedefleyen bir **ölçek geliştirme** çalışmasıdır. Çalışma, öğrencilerin ders içeriğine, yöntemlerine ve öğretmenle etkileşimlerine nasıl tepki verdiğini anlamak için kapsamlı bir bakış açısı sunmaktadır.

Anahtar Kelimeler

Derse Katılım, Öğrenci Görüşleri, Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi Dersi, Ortaokul Öğrencileri, Ölçek Geliştirme, Eğitim Psikolojisi, Öğrenci Bağlılığı.

Yazarlar

Abdulkadir Çekin

Amaç

Derse Katılım Ölçeği'nin temel amacı, ortaokul düzeyindeki öğrencilerin Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi dersine gösterdikleri aktif ve pasif katılım düzeylerini sistematik bir şekilde ölçmektir. Bu araç, öğretmenlere ve eğitim araştırmacılara, öğrencilerin derse olan ilgisini, motivasyonunu ve sınıf içi etkileşimlerini analiz etme imkanı sunar.

Ölçek, öğrencilerin derse katılımını engelleyen veya teşvik eden faktörleri belirlemeye yardımcı olmakta, böylece eğitimcilerin öğretim stratejilerini ve ders içeriğini öğrencilerin ihtiyaçlarına göre optimize etmelerine olanak tanımaktadır. Bu araç sayesinde, **derse katılım** yalnızca fiziksel varoluş değil, aynı zamanda bilişsel ve duygusal katılımı gerektiren çok boyutlu bir yapıya vurgulanmaktadır.

Yapı

Ölçeğin ölçtüğü temel **psikometrik özellikler** yapı, öğrencinin akademik ortama olan çok boyutlu bağlılığıdır. Derse Katılım yapısı genellikle üç ana boyutta incelenir:

Davranışsal Katılım: Derse hazırlık, ödev yapma, kurallara uyma ve sınıf tartışmalarına aktif olarak katılma gibi gözlemlenebilir eylemleri içerir.

Duygusal Katılım: Derse karşı duyulan ilgi, heyecan, ait olma hissi ve dersten alınan memnuniyet düzeyini ifade eder.

Bilişsel Katılım: Öğrenme sürecine gösterilen zihinsel çaba, karmaşık görevlere odaklanma ve materyali derinlemesine anlama isteğini kapsar.

Ölçek, bu boyutlar Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi dersinin kendine özgü yapısı bağlamında değerlendirilerek, öğrencilerin manevi ve etik konulara olan kişisel yaklaşımları da yansıtan bir katılım profili çizmeyi amaçlamaktadır.

Geçerlik

Ölçek geliştirme çalışmalarında **geçerlik**, aracın gerçekten ölçmeyi amaçladığı yapıyı ne kadar doğru ölçtüğünün kanıtlanmasıdır. Orijinal kaynaktan spesifik geçerlik katsayıları belirtilmese de, 2014 tarihli makalenin bir geliştirme çalışması olduğu göz önüne alındığında, yapı geçerliği ve kapsam geçerliği çalışmaları yürütüldüğü varsayılmaktadır.

Yapı geçerliğini sağlamak amacıyla, genellikle uzman görüşü alınması ve sonrasında elde edilen veriler üzerinde Faktör Analizi yöntemleri kullanılmaktadır. Bu analizler, maddelerin teorik yapıyla uyumlu alt boyutlara ayrıldığını göstermeyi amaçlar. İlerleyen çalışmalarda, ölçeğin farklı öğrenci gruplarında **Geçerlik** türlerinden olan ölçüt bağlamında geçerlik ve ayrıntı geçerlik kanıtlarının da sunulması beklenir.

Güvenirlik

Güvenirlik, bir ölçme aracının ölçtüğü özelliği tutarlı ve istikrarlı bir şekilde ölçme yeteneğidir. Orijinal özet metinde güvenilirlik katsayısı belirtilmemiştir. Ancak standart bir **ölçek geliştirme** sürecinde, iç tutarlılık (Cronbach Alfa katsayısı) ve/veya test-tekrar test güvenilirlik analizlerinin yapıldığı kabul edilmelidir.

İç tutarlılık analizi, ölçek maddelerinin aynı yapıyı ne derece ölçtüğünü gösterir ve yüksek bir Cronbach Alfa değeri (genellikle 0.70 ve üzeri), ölçeğin yüksek iç tutarlılığa sahip olduğunu gösterir. Bu tür **psikometrik özellikler**, ölçeğin bilimsel kullanıma uygunluğunu belirler.

Faktör Analizi

Derse Katılım Ölçeği'nin yapısal bütünlüğünü ortaya koymak için Faktör Analizi (Exploratory Factor Analysis - EFA veya Confirmatory Factor Analysis - CFA) kullanılmaktadır. Bu analiz, ölçeğin maddelerinin kaç farklı boyutta toplandığını ve bu boyutların teorik olarak beklenen **Yapı** ile ne kadar örtüşüğünü belirler.

Faktör analizi sonuçları, ölçeğin Derse Katılım kavramını temsil eden alt boyutlara sahip olup olmadığını açıkça kavuturur. Genellikle, maddelerin yüksek faktör yükleri ile belirlenen ilgili faktörlere yüklenmesi, ölçeğin yapı geçerliğini destekler.

Araç

Test Type: Geliştirme (Development)

Format: Derecelendirme formatı (Orijinal kaynakta derecelendirme bilgisi belirtilmemiştir, ancak geliştirme ölçekleri genellikle Likert tipi derecelendirme kullanır.)

Language Available: Türkçe

Population Group: Ortaokul Öğrencileri

Age Group: 5. ve 6. sınıf öğrencileri (Yaklaşık 10-12 yaş grubu)

Population Details: Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi dersine devam eden ortaokul öğrencileri.

Test Methodology: Görüş bildirme temelli öz bildirim ölçeği.

Orijinal PDF dosyasına aşağıdaki bağlantıdan ulaşılabilir:

The original PDF can be downloaded here: derse-katilim-olcegi-toad.pdf

Makalenin DergiPark bağlantısı: dergipark.org.tr

İzinler, Ücret ve Test Yılı

Ölçeğin kullanım izinleri genellikle sorumlu yazar **Abdulkadir Çekin** ile iletişime geçilerek sağlanır. Akademik ve araştırma amaçlı kullanımlar için izin prosedürleri yazarın tercihinine bağlıdır. Ticari kullanım veya geniş çaplı uygulamalar için özel izinler gerekebilir.

Ölçek, 2014 yılında yayımlanan makale kapsamında geliştirilmiştir. Kullanım ücreti bilgisi orijinal kaynakta belirtilmemiştir, ancak akademik çalışmalarda genellikle ücretsiz erişime açıktır.

Kaynaklar

Çekin, A. (2014). Ortaokul beşinci ve altıncı sınıf öğrencilerinin Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi dersine katılma ilgisinin görüşleri. *Milli Eğitim Dergisi*, 44(201), 203-214.

Yazarlar

Author ORCID Identifier: ORCID bilgisi orijinal kaynakta belirtilmemiştir.

Affiliation Email addresses: akacar@kastamonu.edu.tr

Correspondence Address: Kastamonu Üniversitesi (Orijinal makale yay?nland??? tarihteki kurum bilgileri için makaleye ba?vurulmal?d?r).

Derse Kat?l?m Ölçe?i Maddeleri

IMPORTANT: The following scale items must be preserved in their original language and must not be changed in any way.

Ölçe?in orijinal maddeleri, sa?lanan kaynak metin içerisinde bulunmamaktad?r. Maddeler, Çekin (2014) taraf?ndan yay?mlanan "Ortaokul be?inci ve alt?nc? s?n?f ö?rencilerinin Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi dersine kat?l?ma ili?kin görü?leri" ba?l?kl? makalenin tam metninde yer almaktad?r.

ARABPSYCHOLOGY.COM